

Economische visienota gemeente Halderberge

Eindrapport

Uitgevoerd in opdracht van:
Gemeente Halderberge

Uitgevoerd door:
ETIN Adviseurs

's-Hertogenbosch, augustus 2008

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Aanpak en proces	1
1.3	Leeswijzer	2
2.	Ambitie	3
2.1	Ambitieniveau	3
2.2	Duurzaamheid als leidraad	3
2.3	Economische groei door benutting van economische perspectieven	3
2.4	Een groene en levendige gemeente als eindresultaat	5
3.	Inleiding Economisch Actieprogramma.....	7
4.	Actieprogramma: Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid	9
	Subthema 1: Nieuwe bedrijvigheid op Borchwerf II	9
	Subthema 2: Ontwikkelingsruimte in het buitengebied.....	11
	Subthema 3: Starters	13
5.	Actieprogramma: De kracht van Halderberge benutten en versterken	17
	Subthema 4: Behoud en versterken lokale MKB.....	17
	Subthema 5: Toerisme en recreatie	18
	Subthema 6: Handhaving en versterking agrarische sector.....	21
6.	Actieprogramma: Samen werken aan economische groei.....	23
	Subthema 7: Samen werken aan een kansrijke economie	23
	Subthema 8: Marketing en promotie.....	26
7.	Actieprogramma: Een aantrekkelijke groene en vitale woongemeente	29
	Subthema 9: Ruim aanbod en kwalitatief goed onderwijs.....	29
	Subthema 10: Aantrekkelijk wonen in Halderberge.....	32
	Subthema 11: Landschapsbeheer en landschapontwikkeling.....	35
8.	Organisatorisch kader	37
9.	Actieprogramma 2009-2012	39

Bijlagen

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

In en rondom de gemeente Halderberge vinden momenteel veel economische ontwikkelingen plaats. Zo realiseert Halderberge samen met de gemeente Roosendaal het bedrijventerrein Borchwerf II, hebben veranderingen in de agrarische sector hun weerslag gehad op de economische activiteiten in het buitengebied en beschikt de gemeente over voldoende aantrekkingskracht om het toerisme verder uit te bouwen. Ook buiten de gemeentegrenzen speelt er veel. Halderberge heeft samen met 18 andere West-Brabantse gemeenten het Convenant Strategische Samenwerking West-Brabant ondertekend om daarmee in te spelen op de kansen van de strategische ligging tussen de mainport Antwerpen en Rotterdam. Hierdoor is het belang van de regionale context bij economische vraagstukken toegenomen.

De gemeente heeft in het collegeprogramma 2006 – 2010 'Samen aan het werk' aangegeven dat het inzicht wil hebben in de economische mogelijkheden en gewenste ontwikkelingsrichting van de lokale economie. Hiervoor is het volgende uitgangspunt benoemd: 'Duurzame werkgelegenheid in een groene gemeente'.

1.2 Aanpak en proces

In de afgelopen maanden is, in opdracht van de gemeente Halderberge, een economische visienota opgesteld. In de aanloop naar deze visie zijn drie fasen doorlopen. In de eerste fase is de huidige economische situatie in beeld gebracht. Hiervoor heeft niet alleen deskresearch plaatsgevonden (de literatuurlijst van de bestudeerde documenten is toegevoegd in de bijlagen). Er hebben drie interviews plaatsgevonden, er zijn discussieavonden geweest met het ondernemers- en het inwonerspanel en er heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met de begeleidingscommissie. Dit alles heeft geresulteerd in de sterkte – zwakte analyse. Deze is aan de bijlagen toegevoegd.

Vervolgens is in de tweede fase, aan alle betrokkenen gevraagd om een economisch ambitieniveau te formuleren en richting te geven aan de economische toekomst van Halderberge. Het resultaat hiervan vindt u in dit document. Met de visie geeft de gemeente een antwoord op de vraag: 'wat wil Halderberge op lange termijn bereiken op het gebied van economie'?

In de laatste fase is tot slot een concreet actieprogramma opgesteld voor de korte termijn. In vier workshops is met een groot aantal betrokken partijen een antwoord gegeven op de hoe-vraag: 'hoe gaat Halderberge het gewenste ambitieniveau realiseren?' ofwel 'welke acties zijn nodig om het ambitieniveau te verwezenlijken?'. Voor de periode 2009 – 2012 zijn concrete acties benoemd waarmee gemeente, ondernemers en regionale instanties aan de slag kunnen gaan.

1.3 Leeswijzer

Na de inleiding in hoofdstuk 1, staat in hoofdstuk 2 de ambitie omschreven voor de economische ontwikkeling van de gemeente Halderberge in de komende jaren. In de daarop volgende hoofdstukken is het economisch actieplan in vier thema's uitgewerkt. Elk thema is opgebouwd in subthema's met daaraan gekoppeld het bijbehorende deel uit de lange termijn visie, een korte termijn doelstelling en één of meerdere actiepunten voor de komende beleidsperiode.

2. Ambitie

2.1 Ambitieniveau

In de aanloop naar deze economische visienota heeft de gemeente samen met ondernemers, inwoners en regionale instanties gediscussieerd over het economisch ambitieniveau van de gemeente Halderberge. Alle betrokkenen zijn het met elkaar eens; Halderberge is een prettige, groene woongemeente en dat moet ook zo blijven, maar de betrokkenen zijn zich ervan bewust dat elke kern een bepaalde mate van economische dynamiek nodig heeft om ook in de toekomst een prettige woongemeente te kunnen blijven. Werkgelegenheid voor de eigen beroepsbevolking in combinatie met voldoende economische basis om het voorzieningenniveau, ook in de kleinere kernen Stampersgat en Bosschenhoofd, in stand te houden, is van directe invloed op het leefklimaat. Dit betekent dat de gemeente de economische perspectieven die er zijn in West Brabant moet benutten en moet tevens actief inzetten op woningbouw en op beheer en ontwikkeling van het groene landschap. Op basis van de discussie met een groot aantal betrokkenen is de ambitie voor de economische toekomst van Halderberge als volgt geformuleerd:

“Duurzame economische groei in een groene, levendige gemeente”

2.2 Duurzaamheid als leidraad

Het thema duurzaamheid speelt een belangrijke rol in de economische ambitie van Halderberge. Zo wordt in het collegeprogramma het belang uitgesproken om de bedrijvigheid in Halderberge te behouden en uit te breiden. Verder bestaat de ambitie om bedrijven met weinig of geen milieubelasting te stimuleren om zich te vestigen in de gemeente, kleinschalige starters te stimuleren en de mogelijkheid om aan huis gebonden beroepen op te nemen in de nieuwe bestemmingsplannen.

2.3 Economische groei door benutting van economische perspectieven

De gemeente is zich bewust van haar eigen kunnen en de kansen die in het verschiet liggen. Zij geeft daarbij aan een blikveld te hebben die niet ophoudt bij de gemeentegrenzen. Het is dan ook de ambitie van de gemeente om de sterkten en daaruit voortkomende kansen te benutten voor economische ontwikkeling.

Ligging in de ‘Gouden Delta’

De gemeente Halderberge ligt strategisch in de regio West-Brabant tussen de havengebieden van Rotterdam, Antwerpen en Moerdijk. Dit maakt de gemeente een aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijvigheid die deze economische structuur versterken en aanvullen. Mede gezien de ruimtenood in de havengebieden en de goede verbindingen tussen West-Brabant en beide wereldhavens Rotterdam en Antwerpen.

Halderberge wil op diverse gebieden, waaronder het op peil houden van de werkgelegenheid, intensiever gaan samenwerken met de andere West-Brabantse gemeenten. Om deze ambitie sterker gestalte te kunnen geven heeft Halderberge samen met 18 andere West-Brabantse gemeenten het Convenant Strategische Samenwerking West-Brabant ondertekend.

Bedrijventerreinen

In totaal telt de gemeente Halderberge 14 bedrijventerreinen die in omvang variëren van 2 ha tot 28 ha, exclusief Borchwerf II (IBIS, 2007). Circa 30% van de werkgelegenheid in de gemeente is gesitueerd op bedrijventerreinen. Enkele kleine terreinen zijn als verouderd aangemerkt, met name de terreinen Bosschendijk en Industrieweg. Met de ontwikkeling van bedrijventerrein Borchwerf II is het uitgeefbaar terrein in Halderberge fors gestegen in 2006.

Borchwerf II

Het regionale bedrijventerrein Borchwerf II ligt op de grens met Roosendaal maar is voor het grootste gedeelte ontwikkeld op Halderbergs grondgebied. Dit biedt een goede kans voor de gemeente om economische groei en toename van werkgelegenheid te realiseren. De uitgifte van het terrein gaat in een hoog tempo en zal naar verwachting in de komende jaren een forse bijdrage leveren aan nieuwe werkgelegenheid. Daarnaast biedt Borchwerf II de mogelijkheid om de bedrijvigheid in de gehele gemeente te ordenen op het gebied van ruimte, grootschaligheid en sectoren. Door de excentrische ligging van Borchwerf II binnen de gemeentegrenzen moeten de afzonderlijke kernen in Halderberge extra inspanningen verrichten om de economische dynamiek op dit bedrijventerrein uit te laten stralen op de bevolking en de lokale bedrijvigheid. Vooralsnog is een deel van de bedrijven op Borchwerf gefocust op Roosendaal, echter de verwachting is dat bedrijven op Borchwerf in korte tijd een steeds betere klant zullen worden van de kleinere lokale bedrijven (dienst- verlening, (detail)handel & reparatie, bouwsector). Bovendien moeten inwoners en bedrijven in Halderberge zich bewust worden van de kansen voor spin-off die Borchwerf II biedt.

Glastuinbouw

In de buurgemeente Steenbergen zijn omvangrijke ontwikkelingen gepland die tezamen het Agro & Food Cluster (AFC) West-Brabant vormen. Bij de ontwikkeling van het complex staat duurzaamheid centraal. Bedrijven zullen gaan samenwerken rondom de symbiose van grondstof-, reststof- en energiestromen. Bij de omvangrijke ontwikkeling dient nadrukkelijk rekening gehouden te worden met de leefbaarheid van Stampersgat. Het complex omvat drie samenhangende clusters:

- De suikerfabriek, de werkzaamheden worden de komende jaren geïntensiveerd;
- De ontwikkeling van het Agro-Industrieel Complex Dinteloord (AICD). Voor de agrarische industrie geldt dat ongeveer 40 tot 60 ha wordt ontwikkeld binnen de huidige grenzen van het terrein van de Suikerfabriek en 120 ha (bruto) nieuw terrein wordt ontwikkeld;
- De ontwikkeling van 250-300 ha netto glastuinbouw binnen een zo compact mogelijk bruto gebied.

In de ontwikkeling werken de initiatiefnemers SuikerUnie en de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij (TOM) samen met de betrokken overheden: de provincie Noord-Brabant, gemeente Steenbergen, gemeente Halderberge en Waterschap Brabantse Delta.

Omvangrijke woningbouwontwikkelingen

Halderberge is een van de zeven Brabantse gemeenten die is aangesloten bij het programma 'Bouwen binnen strakke contouren', een pilot van de provincie Noord-Brabant. Dit houdt in dat de gemeente extra woningen mag bouwen binnen een contour die voor een groot deel gelijk loopt met de bebouwde kom. Op deze manier wordt het groene buitengebied beschermd en tegelijkertijd is het een kans om locaties met bijvoorbeeld langdurig leegstaande panden op korte termijn te vernieuwen. Halderberge kan zich uitstekend profileren naar nieuwe bedrijvigheid met de woningbouw en de mogelijkheden benutten om werknemers van deze bedrijven te laten wonen in Halderberge.

2.4 Een groene en levendige gemeente als eindresultaat

Het groene karakter is een van de krachten van de gemeente Halderberge. Om dit ook in de toekomst te behouden en te versterken zal zorgvuldig omgegaan moeten worden met de ruimte en zal economische ontwikkeling ingepast dienen te worden in de omgeving. Naast de zorgvuldige inpassing in de ruimte zal ook actief moeten worden ingezet op de ontwikkeling van het landschap en het groen om het groene karakter van de gemeente verder uit te bouwen.

De economische ontwikkeling zoals geformuleerd in dit ambitieniveau is nodig om een aantrekkelijke en levendige gemeente te blijven. Het uitgangspunt hierbij is dat een gezonde economie van belang is voor het behoud van voldoende werkgelegenheid en het in stand houden van voorzieningen zoals detailhandel, horeca en onderwijs.

3. Inleiding Economisch Actieprogramma

Van ambitie naar beleidsthema's

De beoogde ambities, zoals geformuleerd in het vorige hoofdstuk, kunnen worden opgehangen aan een aantal thema's die sterk met elkaar verweven zijn. Om de Economische Visienota zo compleet mogelijk te maken, is de visie opgebouwd langs vier beleidsdoelstellingen waarbinnen de verschillende sociaal-economische en ruimtelijk-economische aspecten zijn uitgewerkt:

1. Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid;
2. De kracht van Halderberge benutten en versterken;
3. Samen werken aan economische groei;
4. Een aantrekkelijke groene en vitale woongemeente.

Lange termijn visie

Voordat in het volgende hoofdstuk de lange termijn visie en korte termijn acties worden gepresenteerd, moet eerst een belangrijke opmerking worden gemaakt. **De visie omschrijft het beeld vanuit de toekomst.** Concreet betekent dit dat in deze visie vanuit de toekomst wordt teruggekeken op de ontwikkelingen in de periode vanaf 2008. De visie geeft vanuit een economische perspectief een antwoord op de vraag: 'wat wil Halderberge bereiken?'. Door de visie voor de langere termijn op te stellen wordt voorbij gegaan aan korte termijn belemmeringen en beperkingen.

Wij benadrukken dat het een visie voor de lange termijn betreft. Het beeld dat in de ambitie en de visie wordt geschetst, is derhalve een beeld dat niet van de een op de andere dag gerealiseerd kan en zal zijn. Het betreft een ontwikkeling van jaren. De visie geeft enkel een ontwikkelingsrichting aan en is zodoende geformuleerd op hoofdlijnen. In het daaraan gekoppelde actieprogramma wordt een antwoord gegeven op de vraag: hoe gaan we de economische visie bereiken?

Korte termijn actieprogramma

Om het beoogde ambitieniveau te bereiken is een aantal doelstellingen en actiepunten geformuleerd, welke na uitvoering bijdragen aan het bereiken van de gewenste economische visie. De actiepunten zijn, samen met lokale ondernemers(verenigingen), regionale instanties en inwoners in vier thema-ateliers geformuleerd. In de thema-ateliers is een antwoord gegeven op de vraag: 'hoe gaan we dat dan doen', ofwel, 'welke acties zijn nodig om de ambities uit de visie te verwezenlijken?'.

Enkele actiepunten hebben hoge prioriteit en zullen op korte termijn gerealiseerd moeten worden. Andere hebben een minder hoge prioriteit of kunnen pas in gang gezet worden als andere actiepunten afgerond zijn. In dit actieprogramma zijn de acties uitgewerkt die in de komende jaren opgepakt dienen te worden.

4. Actieprogramma: Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid

De lange termijn visie omschrijft het beeld vanuit de toekomst.
In de visie wordt vanuit de toekomst teruggekeken op de ontwikkelingen in de periode vanaf 2008.

Lange termijn visie

De gemeente Halderberge beschikte in de afgelopen jaren over een kostbaar goed, namelijk ruimte. Aangezien de meeste kleinere en middelgrote gemeenten in West Brabant nauwelijks bedrijventerreinen binnen hun eigen gemeentegrenzen hadden, heeft Halderberge zich kunnen onderscheiden binnen de regio.

De beschikbare ruimte om te ondernemen is benut om de economische groei te realiseren. Met de verdere uitgifte van bedrijventerrein Borchwerf II en de benutting van meerdere kleinere bedrijventerreinen is ruimte geboden aan bestaande en nieuwe bedrijvigheid, maar er zijn geen nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld. Hiermee is tegemoet gekomen aan de wens voor het behouden en zo mogelijk versterken van het groene (landelijke) karakter van de gemeente.

Subthema 1: Nieuwe bedrijvigheid op Borchwerf II

Lange termijn visie

Met de ontwikkeling en verdere uitgifte van het regionale bedrijventerrein Borchwerf II heeft de Halderbergse economie een groei in de periode vanaf 2008 doorgemaakt. Het aantal arbeidsplaatsen is toegenomen evenals het aantal vestigingen binnen de gemeente. Een deel van de ruimte op Borchwerf II wordt benut door hoogwaardige, innovatieve bedrijven, maar het terrein biedt met name ruimte aan bedrijven uit de diverse industriële sectoren en uit de transport- en logistieksector.

Het bedrijventerrein heeft voornamelijk een functie gehad in het aantrekken van diverse grootschalige bedrijven van buiten de gemeente of regio, maar heeft tevens ruimte geboden aan grote lokale, groeiende bedrijven (groter dan 5000 m²). Hierdoor heeft Halderberge de lokale, gevestigde bedrijven die vaak al jarenlang aan de economie van de gemeente bijdragen, kunnen behouden en verder zien groeien. De gemeente heeft oog gehad voor de locaties die de grote bedrijven achterlieten. Daar waar mogelijk is de achtergebleven locatie benut voor andere bedrijvigheid. In enkele gevallen bleek de achterblijvende locatie geschikter om te transformeren naar een groene zone en/of woningbouw. De gemeente heeft telkens bij verhuizing van een grootschalig bedrijf samen met de eigenaar van het pand en/of de grond, een afweging gemaakt voor de nieuwe bestemming.

De uitgifte van Borchwerf II bleek vlot te gaan. Dit heeft een positief effect gehad op de economie van Halderberge en heeft geresulteerd in een groei van de werkgelegenheid. De gemeente heeft samen met lokale ondernemersverenigingen en de grotere bedrijven op Borchwerf II actief ingezet op spin-off van deze bedrijven naar overige delen van Halderberge.

Bedrijven op Borchwerf zijn een steeds betere klant geworden van de kleinere lokale bedrijven (dienstverlening, (detail)handel & reparatie, bouwsector). De uitgifte op Borchwerf II heeft tevens positief bijgedragen aan de bevolkingssamenstelling, doordat veel werkgevers en werknemers van de bedrijven op Borchwerf II in Halderberge zijn gaan wonen. Werknemers ervaren Halderberge als een aantrekkelijke gemeente om te wonen die zich onderscheidt van omliggende gemeenten door het groene, landelijke karakter.

Ondanks de hoge uitgiftesnelheid van Borchwerf II heeft de gemeente Halderberge niet direct nieuwe bedrijventerreinen gepland. De gemeente heeft duidelijk gekozen voor een duurzame economische ontwikkeling door niet alleen ruimte te creëren voor economische groei, maar tevens voor de ontwikkeling van het landschap en groen en door woningbouw te plegen. Met het oog op de toekomst heeft de gemeente wel de optie opengehouden om naast de rondweg, nieuwe bedrijfslocaties te ontwikkelen die tegelijkertijd een optimale ontsluiting hebben. Voor het bepalen van de ruimtebehoefte en het zoeken naar nieuwe locaties is regionale afstemming gezocht.

Doelstelling 1 (idem doelstelling 3):

Realisatie van een kwalitatief aanbod van bedrijventerreinen dat aansluit bij de wensen en behoeften van de gevestigde bedrijven (inclusief grotere, groeiende bedrijven), waarbij behoud van het huidige areaal bedrijventerreinen het uitgangspunt is voor de komende beleidsperiode.

Bijbehorende actiepunten:

- 1.1 Uitzetten van een zoekgebied voor nieuwe bedrijventerrein(en) binnen de gemeente Halderberge
- 1.2 Mogelijkheden verplaatsen grotere / milieuhinderlijke bedrijven naar Borchwerf II blijven monitoren

Actiepunt 1.1	Uitzetten van een zoekgebied voor nieuwe bedrijventerrein(en) binnen de gemeente Halderberge
Korte omschrijving	In de lange termijn visie wordt er vanuit gegaan dat de beschikbare ruimte van bedrijventerrein optimaal benut wordt voor economische ontwikkeling en er worden binnen de visie geen nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld. Op het moment dat er toch behoefte gaat ontstaan aan nieuwe bedrijventerreinen zal dit regionaal afgestemd dienen te worden. Hiermee rekening houdend is het toch goed als de gemeente in de komende beleidsperiode voor zichzelf nagaat wat de mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein binnen de eigen gemeentegrenzen. Met deze informatie kan in een volgende beleidsperiode (als Borchwerf II wellicht is uitgegeven) de regionale discussie met gedegen kennis van de eigen zaken, worden ingegaan.
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	Lokale bedrijfsleven
Kostenindicatie	Tijdsinvestering / EUR 15.000,- bij uitbesteding onderzoek
Tijdspad (looptijd)	2008 – 2010

Actiepunt 1.2	Mogelijkheden verplaatsen grotere / milieuhinderlijke bedrijven naar Borchwerf II blijven monitoren
Korte omschrijving	De gemeente Halderberge heeft in de afgelopen al diverse malen getracht grotere en/of milieuhinderlijke bedrijven actief te verplaatsen. Tot op heden bleek dit niet haalbaar. Voor de komende beleidsperiode zal de gemeente de mogelijkheden dienen te blijven monitoren. De bedrijfseconomische situatie van de bedrijven kan veranderen waardoor zij wellicht open gaan staan voor verplaatsing en/of de financiële situatie kan veranderen door bijvoorbeeld subsidies waardoor meer mogelijk wordt.
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • Te verplaatsen bedrijven • REWIN • Provincie • Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM)
Kostenindicatie	Monitoring vraagt om tijdsinvestering Actieve verplaatsing: P.M.
Tijdpad (looptijd)	2009-2012 Doorlopend

Subthema 2: Ontwikkelingsruimte in het buitengebied

Lange termijn visie

Ook voor het buitengebied geldt dat de gemeente er voor heeft gekozen om het landelijke, groene karakter te behouden, maar de beschikbare ruimte wel optimaal te benutten voor economische groei. De gemeente Halderberge beschikt daardoor over een groen en dynamisch buitengebied dat niet helemaal 'op slot' zit. 'Groen en dynamisch' betekent dat de mogelijkheden in het buitengebied zijn verruimd, en ook dat de gemeente samen met andere betrokken partijen actief heeft ingezet op de ontwikkeling en beheer van het landschap en het groen. Daarbij is aansluiting gezocht bij het landschapsbeleidsplan.

De geactualiseerde bestemmingsplannen hebben ruimte geboden voor nieuwe economische activiteiten en voor functionele verbreding van de agrarische sector in het buitengebied. Zo zijn bedrijven in de categorieën 1 t/m 3 (matige milieubelasting) toegestaan in het buitengebied, mits ze zich kunnen conformeren aan de gestelde criteria die zorg dragen voor het groene en open karakter van het buitengebied. Hierbij gaat het om aspecten als verkeersaantrekkende werking, parkeren voor werknemers en bebouwingsoppervlak. Dit heeft geresulteerd in een breed scala van activiteiten, van kinderopvang tot zorgboerderij, van camping tot adviesbureau en van paardenhouderij tot caravanstalling.

Vrijgekomen Agrarische Bedrijfsgebouwen (VAB's) bieden de benodigde ruimte aan deze economische activiteiten. Op deze wijze is leegstand en verpaupering in het buitengebied voorkomen.

Deze ontwikkeling is vanuit de provincie geïnitieerd met de beleidsnota 'Buitengebied in Ontwikkeling', waarin de mogelijkheid is geboden voor het verruimen van de ontwikkelingsmogelijkheden op VAB-locaties in combinatie met de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

Diverse ondernemers hebben zelf het initiatief genomen om in het buitengebied activiteiten voort te zetten. Andere ondernemers zijn hierin begeleid. Zo hebben ondernemers samenwerking gezocht met WestTOP, een programma van NV REWIN. Hierdoor zijn (potentiële) ondernemers enthousiast gemaakt voor het opstarten van nieuwe bedrijvigheid. Tevens zijn ondernemers, van wie de levensvatbaarheid van hun bedrijf werd bedreigd, binnen dit programma ondersteund in het vinden van alternatieve of aanvullende activiteiten die ze naast hun bedrijf konden ontwikkelen.

Doelstelling 2:

Verbreden van de mogelijkheden voor economische activiteiten in VAB's naar milieucategorie '2 plus'.

Bijbehorend actiepunt:

2.1 Opstellen van een lijst met mogelijke bedrijfsactiviteiten buitengebied

Actiepunt 2.1	Opstellen van een lijst met mogelijke bedrijfsactiviteiten buitengebied
Korte omschrijving	De gemeente Halderberge gaat er in de gebiedsvisie voor bebouwingsconcentraties vanuit dat bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2 zich in vrijkomende agrarische bebouwing mogen vestigen. Vanuit een economisch perspectief is het wenselijk om de economische activiteiten in het buitengebied te verbreden naar milieucategorie 1 t/m 3 (onder voorwaarde). Bij bestemmingsplannen wordt het zogenaamde 'groene VNG-boekje' veelal als uitgangspunt gehanteerd voor milieucategorieën. Op basis van deze lijsten kan er vanuit de afdeling economie een voorstel worden gedaan voor bedrijfsactiviteiten die vanuit de economische visie wel passen in het buitengebied. De lijst met activiteiten zou vervolgens, tezamen met economische visie voor het buitengebied, opgenomen kunnen worden in de toelichting bij het bestemmingsplan buitengebied.
Beoogd trekker	Gemeente
Partners	<ul style="list-style-type: none"> • ZLTO • Lokale ondernemersverenigingen • Provincie Noord-Brabant • REWIN (WestTOP)
Kostenindicatie	Tijdsinvestering
Tijdpad (looptijd)	Afstemming met traject bestemmingsplan buitengebied (tweede helft 2008)

Subthema 3: Starters

Lange termijn visie

In het kader van het stimuleren en faciliteren van ondernemerschap, heeft de gemeente naast een goede communicatie met het bedrijfsleven ook een voorlichtende functie. De gemeente heeft dan ook continu gezorgd voor voldoende capaciteit op de afdeling Economische Zaken. Om startende ondernemers in de gemeente Halderberge voldoende te faciliteren, is een digitaal bedrijvenloket opgezet. Op deze website van de gemeente kunnen ondernemers informatie opvragen en een beroep doen op de dienstverlening van de gemeente. De informatie is toegankelijk, doeltreffend en praktisch. Tevens zijn ondernemers goed voorgelicht over de mogelijkheden van subsidies.

Doelstelling 3:

Het verhogen van het aantal starters binnen de gemeente tot het West-Brabantse gemiddelde in de periode tot 2012.

Bijbehorende actiepunten:

- 3.1 Centraal ondernemersaanspreekpunt binnen de gemeente Halderberge
- 3.2 Organiseren van startersdagen en pré-startersdagen
- 3.3 Ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw voor starters

Actiepoint 3.1	Centraal ondernemersaanspreekpunt binnen de gemeente Halderberge
Korte omschrijving	Om de dienstverlening vanuit de gemeente richting de ondernemers soepel te laten verlopen, is het aanstellen van één vast persoon binnen de gemeente die (startende) ondernemers te woord staat en eventueel verder helpt zeer wenselijk. Wellicht kan een organisatie als de Kamer van Koophandel iemand detacheren voor een vast aantal uur in de week. Niet alleen een actieve en snelle dienstverlening van de gemeente stimuleert potentiële starters om daadwerkelijk te gaan ondernemen. De gemeente zal zich tevens dienen in te zetten voor versoepeling van de regelgeving omtrent startende ondernemers.
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemersverenigingen Halderberge • Kamer van Koophandel • REWIN (WestTOP)
Kostenindicatie	De benodigde tijdsinvestering zal zich uiteindelijk terug verdienen
Tijdpad (looptijd)	2009-2012

Actiepunt 3.2	Organiseren van startersdagen en pré-startersdagen
Korte omschrijving	<p>Potentiële ondernemers zitten vaak met veel praktische vragen. Een groot deel van deze groep haakt af. Om juist deze groep over de streep te trekken kan de gemeente pré-startersdagen organiseren om deze mensen met elkaar in contact te laten komen en vragen te stellen aan de gemeente, bestaande lokale ondernemers en ontwikkelingsorganisaties als de Kamer van Koophandel en REWIN. Deze bijeenkomsten kunnen ad hoc worden gepland, bij voldoende aanmeldingen voor informatie over ondernemen (die binnen komen bij de Kamer van Koophandel).</p> <p>Voor starters die wel al zijn begonnen, kan de gemeente in samenwerking met KvK twee keer per jaar een startersdag organiseren. Op deze dag kunnen starters uit de gemeente elkaar ontmoeten, het netwerk uitbreiden en ideeën en voortgang uitwisselen.</p>
Beoogd trekker	Gemeente in nauwe samenwerking met Kamer van Koophandel Brabant
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Kamer van Koophandel • Ondernemersverenigingen • REWIN • Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD)
Kostenindicatie	Vorbereiding: tijdsinvestering Startersdagen / pré-startersdagen: EUR 5.000,- per bijeenkomst
Mogelijke financiële dekking	Kamer van Koophandel zou hierin een bijdrage kunnen leveren
Tijdpad (looptijd)	Vorbereiden: 2009 Startersdagen: 2010-2012

Actiepunt 3.3	Ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw voor starters
Korte omschrijving	<p>Om starters in Halderberge te faciliteren, dienen er voldoende (betaalbare) vestigingsmogelijkheden te zijn in de gemeente. Een bedrijfsverzamelgebouw speciaal voor starters zou hier uitkomst bieden: starters hebben immers nog niet veel te besteden en zitten graag in de buurt van andere starters tbv het netwerk, innovatie en samenwerking. Het is wenselijk, zo niet noodzakelijk, in het contract met de starter vast te leggen voor welke maximale periode de ondernemer in pand gevestigd mag zijn, bijvoorbeeld 3 jaar. Op deze manier wordt de doorstroming gewaarborgd en krijgen nieuwe startende ondernemingen de kans zich er te vestigen. Vaak zijn startende ondernemingen in drie jaar gegroeid in het aantal werkzame personen, waardoor er toch al naar een nieuwe ruimte wordt gezocht.</p> <p>Er dient een locatieonderzoek plaats te vinden om te inventariseren wat de fysieke mogelijkheden zijn.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Projectontwikkelaars • Makelaars • Woningcorporaties • Kamer van Koophandel • REWIN
Kostenindicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Locatieonderzoek bedrijfsverzamelgebouw: tijdsinvestering • Ontwikkelen/ opknappen/ herinrichten bedrijfsverzamelgebouw: P.M.
Tijdpad (looptijd)	Locatie onderzoek: 2 ^e helft 2009-2010

5. Actieprogramma: De kracht van Halderberge benutten en versterken

De lange termijn visie omschrijft het beeld vanuit de toekomst.
In de visie wordt vanuit de toekomst teruggekeken op de ontwikkelingen in de periode vanaf 2008.

Naast het bieden van ruimte voor nieuwe bedrijvigheid, heeft de gemeente ingezet op behoud en versterking van het lokale MKB, de toerisme & recreatiesector en de agrarische sector. Dit zijn immers de bedrijven die de economische structuur van Halderberge al jaren inkleuren.

Subthema 4: Behoud en versterken lokale MKB

Lange termijn visie

Lokale handels-, bouw- en productiebedrijven hebben nog steeds een herkenbare positie binnen de lokale economie en vervullen een belangrijke functie voor de werkgelegenheid. De meeste van deze bedrijven zijn al jaren binnen de gemeentegrenzen gevestigd en hebben in de periode vanaf 2008 de mogelijkheid gekregen hun positie te versterken op de diverse, kleinere bedrijventerreinen binnen de gemeentegrenzen. De gemeente heeft dan ook aandacht besteed aan de kwaliteit van alle bedrijventerreinen. De verouderde lokale bedrijventerreinen Industrierweg I en Bosschendijk in Oudenbosch zijn gerevitaliseerd tot terreinen waar bedrijven zowel ruimtelijk als functioneel op de gevestigde locatie passen. De benodigde 'schuifruimte' voor revitalisering is ontstaan doordat diverse, groeiende bedrijven er de voorkeur aan hebben gegeven om zich te vestigen op Borchwerf II. De gemeente Halderberge heeft op de andere lokale terreinen actief beheer gevoerd. Eventuele problemen zijn daardoor in een vroeg stadium aangepakt. Door de gunstige ligging van deze terreinen nabij de kernen zijn inwoners gestimuleerd om met de fiets naar het werk te gaan.

In het algemeen kan gesteld worden dat de lokale binding van deze bedrijven sterk is. Daarom is ingezet op het bieden van groeimogelijkheden voor de bestaande bedrijven, inclusief het behoud van de grotere, groeiende bedrijven binnen de gemeente. Naast behoud van het bestaande MKB, zijn potentiële ondernemers gestimuleerd om een eigen bedrijf te starten. De mogelijkheid om een bedrijf aan huis te starten is daarom in de bestemmingsplannen opgenomen.

Doelstelling 4:

Realisatie van een kwalitatief aanbod van bedrijventerreinen dat aansluit bij de wensen en behoeften van de gevestigde bedrijven (inclusief grotere, groeiende bedrijven), waarbij behoud van het huidige areaal bedrijventerreinen het uitgangspunt is voor de komende beleidsperiode.

Bijbehorend actiepoint:

- 4.1 Aanpassen bestemmingsplan bedrijventerreinen Bosschendijk en Industrieweg I om daarmee op termijn revitalisering van het terrein toch mogelijk te maken

Actiepoint 4.1	Aanpassen bestemmingsplan bedrijventerrein Bosschendijk en Industrieweg I om daarmee op termijn revitalisering van het terrein toch mogelijk te maken
Korte omschrijving	In de afgelopen jaren heeft de gemeente Halderberge al verkenningen uitgevoerd om bepaalde bedrijven op het verouderde bedrijventerrein Bosschendijk actief te verplaatsen om daarmee revitalisering van dit terrein mogelijk te maken. Dit is echter niet mogelijk gebleken. Toch is revitalisering van dit terrein en het terrein Industrieweg I zeer wenselijk. Om dit op termijn toch mogelijk te maken zou het bestemmingsplan nu al aangepast kunnen worden aan de gewenste situatie. Door in het bestemmingsplan van deze terreinen alleen nog maar ruimte te bieden aan kleinschalige bedrijven en perifere detailhandel zal er een geleidelijke verandering optreden. Uiteraard krijgen de reeds gevestigde, grote bedrijven een uitzonderingspositie binnen het bestemmingsplan, maar hiermee wordt voorkomen dat er in de toekomst wederom een dergelijk bedrijf zich zal vestigen. Aanpassing van het bestemmingplan betekent dat er zich alleen maar nieuwe bedrijven in de gewenste doelgroep mogen vestigen.
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • Betreffende bedrijven op de terreinen Bosschendijk en Industrieweg I • Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM)/ BHB • Provincie Noord-Brabant • Omwonenden
Tijdpad (looptijd)	2010 – 2011
Kostenindicatie	Bij uitbesteden aanpassing bestemmingsplan: EUR 30.000,-

Subthema 5: Toerisme en recreatie**Lange termijn visie**

Halderberge is een groene, landelijke gemeente die aantrekkelijk is voor dag- en verblijfsrecreatie. Het toeristisch product is actief in de markt gezet en er is eenheid in het toeristisch aanbod gebracht. Bij de promotie is sterk ingezet op de interesse van de toerist in de natuur en de natuur- en landschapsbeleving, maar uiteraard is dat niet het enige dat Halderberge heeft te bieden. De diverse krachten van Halderberge (schoonheid van het landschap, musea en cultuurhistorie) zijn met elkaar in verband gebracht door het aanbieden van nieuwe product-markt combinaties. Hierbij is samenwerking gezocht met het Brabants Bureau voor Toerisme.

Recreëren in het groen (natuur- en landschapsbeleving) is datgene dat de vijf kernen met elkaar in verbinding brengt. Daarnaast hebben de afzonderlijke kernen ook veel en diverse attracties en bezienswaardigheden te bieden.

Goed bezochte bezienswaardigheden als het Arboretum en het Natuurhistorisch en Volkenkundig museum in Oudenbosch en de Educatieve Boerderij en Zijdemuseum 'De Schans' in Oud Gastel zijn verder ontwikkeld tot bovenregionaal bekende bezienswaardigheden. De Basiliek van de H.H. Agatha en Barbara in Oudenbosch is nog steeds een grote trekker. Samen met andere aan religie verwante voorzieningen in de gemeente beschikt Halderberge over een compleet en uniek aanbod in het kader van het opgekomen reli-toerisme.

Diverse toeristische attracties hebben geprofiteerd van de toename van bedrijvigheid in en rondom Halderberge. Zo heeft vliegveld Seppe de mogelijkheden voor zakelijke vluchten uitgebreid en vervult het tegelijkertijd een functie op recreatief gebied.

Doelstelling 5:

Het uitbouwen van een netwerk van attracties en bezienswaardigheden, zodat de toerist een compleet en divers programma kan worden aangeboden voor een meerdaags verblijf binnen de gemeente Halderberge.

Bijbehorende actiepunten:

- 5.1 Het aanbrengen van verbindinglijnen tussen de diverse attracties en bezienswaardigheden binnen de gemeente Halderberge
- 5.2 Zichtbaar maken van het complete aanbod van toerisme en recreatie op verschillende punten binnen de gemeente
- 5.3 (opwaarderen) en invullen van openbare ruimte en openbaar groen

Actiepunt 5.1	Het aanbrengen van verbindinglijnen tussen de diverse attracties en bezienswaardigheden binnen de gemeente Halderberge
Korte omschrijving	Binnen de gemeente Halderberge zijn momenteel vele bezienswaardigheden. Door het creëren van verbindinglijnen wordt het netwerk van attracties (thematisch) aan elkaar geknoopt. Hierbij wordt de toerist als het ware via een verhaallijn langs de diverse locaties geleid en gemotiveerd om meerdere attracties / bezienswaardigheden te bezoeken. Thematische samenhang kan worden gecreëerd door het verbeteren van samenwerking tussen de betrokken partijen. Dit thema zou een vast punt kunnen zijn op de agenda van de Toeristische Initiatiefgroep Halderberge.
Beoogd trekker	Op te richten VVV met medewerking van promotie – organisatie
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Toeristische initiatiefgroep • R&T Ondernemers • Heemkunde Kring • Musea en aanverwanten
Kostenindicatie	EUR 20.000,- voor opstellen thematische verhaallijnen Begroting budget voor communicatie richting bezoeker is afhankelijk van de wijze van uitvoering
Mogelijke financiële dekking	Ondernemersbijdrage
Tijdpad (looptijd)	2009 – 2010

Actiepunt 5.2	Zichtbaar maken van het complete aanbod van toerisme en recreatie op verschillende punten binnen de gemeente
Korte omschrijving	<p>De diverse attracties en bezienswaardigheden van Halderberge zijn nog niet bij het grote publiek bekend. Het toeristisch-recreatief aanbod zal zichtbaar gemaakt moeten worden door onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniforme bewegwijzering binnen de gemeente; • Visibility creëren aan de snelweg (zie actiepunt 9.2); • Evenementenbord bij toegangswegen (zie actiepunt 9.2); • Et cetera. <p>Op de toeristisch-recreatieve bewegwijzering wordt verwezen naar alle relevante toeristische, recreatieve en culturele voorzieningen, routes worden aangegeven, etc.</p> <p>De evenementenborden (bij toegangswegen en langs de snelweg) met toeristische informatie zijn eenduidig, herkenbaar en vallen onder de paraplu van 'Hartelijk Halderberge'.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • Op te richten VVV • R&T Ondernemers • Musea en aanverwanten
Kostenindicatie	Afhankelijk van wijze van uitvoering
Tijdpad (looptijd)	2009-2010

Actiepunt 5.3	(opwaarderen en) invullen van openbare ruimte en openbaar groen
Korte omschrijving	<p>Halderberge wil zich van omliggende gemeenten onderscheiden met het groene karakter van de gemeente. Dit aansprekende kenmerk moet een beeldmerk worden. Dat wil zeggen dat een bezoeker direct bij binnenkomst het onderscheidende groene element van Halderberge moet herkennen (en dat het moet blijven).</p> <p>De beleving van de openbare ruimte door de toerist en recreant kan verhoogd worden door verbetering van de uitstraling en de kwaliteit van de openbare ruimte. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld bloembakken in de centra van de vijf kernen en het aankleden van rotondes en toegangswegen. Hierdoor kan de gemeente (nog) aantrekkelijk worden voor de bezoeker.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • Initiatiefgroep Groen en Duurzaam Halderberge • R&T Ondernemers • Groenondernemers
Kostenindicatie	Afhankelijk van wijze van uitvoering
Tijdpad (looptijd)	2011 – 2012

Subthema 6: Handhaving en versterking agrarische sector

Lange termijn visie

De agrarische sector speelt, dankzij de veranderende marktomstandigheden, nog altijd een belangrijke rol in de economie van Halderberge. Diverse bedrijven hebben gekozen voor schaalvergroting en zijn daarmee de Europese concurrentie aangegaan. Andere bedrijven hebben, overtuigd van hun eigen afzetpotentie, daarentegen juist gekozen voor innoverende producten en/of nichemarkten. Beide typen agrarische bedrijven hebben aansluiting gevonden bij het agro-foodcluster Brabant waarmee de positie van dit gehele cluster in West Brabant is versterkt. De agrarische bedrijven binnen dit cluster richten zich op de primaire voedselvoorziening, maar werken daarbij nauw samen met aanpalende bedrijven zoals transportbedrijven, verpakkingsbedrijven en voedselverwerkende industrieën. Door samenwerking tussen de diverse schakels in de agrarische productieketen en aangevuld met partijen van buiten de keten, zijn efficiëntievoordelen behaald en productinnovaties tot stand gebracht. De agrarische bedrijvigheid heeft niet alleen samenwerking gezocht met andere bedrijven, het heeft ook zijn eigen activiteiten verbreed en daarmee de toegevoegde waarde vergroot.

Schaalvergroting heeft er voor gezorgd dat de gemeente Halderberge, net als diverse andere landelijke gemeenten, niet is ontkomen aan de opkomst van het zogenaamde agrarische 'megabedrijf'. Deze megabedrijven hebben de traditionele familiebedrijven ruimschoots overtroffen wat betreft het aantal dieren dat er gehouden wordt. De gemeente Halderberge heeft door het opstellen van criteria in het bestemmingsplan ten aanzien van architectuur en inpassing in het landschap van deze megabedrijven, er voor gezorgd dat de impact op het landschap in het buitengebied zoveel mogelijk beperkt is.

Doelstelling 6:

Voldoende ontwikkelingsperspectief bieden aan de agrarische sector, zodat de individuele bedrijven economisch rendabel kunnen blijven functioneren;

Bijbehorend actiepoint:

- 6.1 Input leveren aan, denkrichting veranderen over en aandacht vragen voor de agrarische sector gedurende het proces rondom het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied

Actiepunt 6.1	Input leveren aan, denkrichting veranderen over en aandacht vragen voor de agrarische sector gedurende het proces rondom het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied
Korte omschrijving	<p>Voor de economische ontwikkeling van de agrarische sector is het van belang dat er in het nieuwe bestemmingsplan voldoende ruimte wordt geboden voor economische ontwikkeling. Hierbij gaat het niet alleen om voldoende fysieke ruimte (denk hierbij ook aan bouwhoogtes), maar met name ook om beleidsruimte. Vanuit de afdeling economische zaken kan input geleverd worden gedurende het proces rondom het opstellen van het bestemmingsplan. Het gaat hier om ten minste de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht vragen voor mogelijkheden om bouwblokken voor teeltondersteunende voorzieningen te vergroten; • Agrariërs de flexibiliteit bieden om hun bedrijfsactiviteiten af te stemmen op veranderende marktomstandigheden (extensieve of intensieve landbouw, landschapsbeheer, nevenactiviteiten et cetera); • Vrijstelling opnemen voor activiteiten met betrekking tot verbreding van het agrarisch bedrijf zoals mestverwerking, biodieselproductie en andere duurzame, innovatieve oplossingen die zich wellicht in de toekomst aandienen
Beoogd trekker	Gemeente
Partners en hun rol	<ul style="list-style-type: none"> • ZLTO • Provincie Noord-Brabant • REWIN (WestTOP)
Kostenindicatie	Tijdsinvestering
Tijdpad (looptijd)	Parallel met traject rondom bestemmingsplan Buitengebied

6. Actieprogramma: Samen werken aan economische groei

De lange termijn visie omschrijft het beeld vanuit de toekomst.
In de visie wordt vanuit de toekomst teruggekeken op de ontwikkelingen in de periode vanaf 2008.

De economische groei is tot stand gekomen door samenwerking tussen de gemeente, het bedrijfsleven en regionale instanties. De gemeente Halderberge functioneert als een proactieve en meedenkende gemeente die ondernemerschap stimuleert.

Subthema 7: Samen werken aan een kansrijke economie

Lange termijn visie

De gemeente en het bedrijfsleven zijn structureel en frequent overleg blijven houden. Niet alleen is de gemeente daardoor goed op de hoogte van alle ontwikkelingen binnen de diverse sectoren in de vijf kernen, ook worden doelstellingen en bijbehorende acties besproken. De gemeente staat open voor initiatieven vanuit het bedrijfsleven en denkt mee met de ondernemers om hen daar waar nodig te faciliteren.

Doelstelling 7:

Realiseren van een pro-actieve, integrale en kwalitatief hoogwaardige gemeentelijke dienstverlening.

Bijbehorende actiepunten:

- 7.1 Intakeproces gemeente verbeteren: wat is de vraag achter de vraag?
- 7.2 Voorlichting gemeente verbeteren: informatie op de juiste plek
- 7.3 Communicatie gemeente verbeteren: duidelijkheid richting ondernemer

Actiepunt 7.1	Intakeproces verbeteren: wat is de vraag achter de vraag?
Korte omschrijving	Ondernemers en inwoners die een probleem of vraag aan de gemeente voorleggen worden wel goed op weg geholpen, echter later blijkt vaak dat deze vraag slechts het topje van de ijsberg was. Meestal schuilt er achter de vraag een situatie die ook opgelost dient te worden of die gerelateerd is aan de vraag. Door direct tijdens het eerste contact met de ondernemer of inwoner actief in te spelen op deze 'vragen achter de vraag', verloopt de gemeentelijke dienstverlening efficiënter, doelgerichter en klantvriendelijker.
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Rol ondernemersverenigingen: <ul style="list-style-type: none"> - initiator - klankbord - evalueren • Rol inwoners: <ul style="list-style-type: none"> - klankbord
Kostenindicatie	Tijdsinvestering
Tijdpad (looptijd)	2009

Actiepunt 7.2	Voorlichting verbeteren: informatie op de juiste plek
Korte omschrijving	De nieuwe website van de gemeente Halderberge is in aantocht. Het is van belang dat de structuur van deze nieuwe website duidelijk, overzichtelijk en eenduidig is. Het is wenselijk de structuur van de website te relateren aan het drieluik waarmee de marketing en promotiecampagne is opgebouwd: wonen, werken en recreëren in Halderberge. De websites van Zeeuws-Vlaanderen (www.uwnieuwetoekomst.nl) met als eerste ingang: wonen, werken, beleven) en van de gemeente Delft (inwoners, toeristen, bedrijven) fungeren hier als voorbeeld. Ondernemers en inwoners komen op deze manier snel bij de informatie die ze zoeken, doordat de websites m.b.t. wonen, werken en recreëren hier aan gekoppeld zijn (zie actiepunt 9.1)
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	Instanties met websites met informatie gerelateerd aan wonen, werken en recreëren in de gemeente Halderberge (denk aan de op te richten VVV). Het is heel goed denkbaar dat er een hyperlink wordt gemaakt naar deze websites en dat er afspraken worden gemaakt over de beschikbare informatie per website.
Kostenindicatie	€ 40.000 jaarlijks (gedeeld met actiepunt 9.1)
Tijdpad (looptijd)	Oktober 2008

Actiepunt 7.3	Communicatie verbeteren: duidelijkheid richting ondernemer en inwoner
Korte omschrijving	<p>De gemeente Halderberge wil haar communicatie richting ondernemers en inwoners verbeteren op drie concrete punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kanaalkeuze vrijlaten <p>Hiermee wordt bedoeld dat de klant (ondernemer en inwoner) vrijgelaten wordt in de manier van communicatie met de gemeente: via e-mail, telefoon of brief. De gemeente zal zich per individu aanpassen aan de manier van communiceren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar welk document afhalen? <p>De gemeente heeft geconstateerd dat er wel eens misverstanden zijn ontstaan bij klanten waar het aangevraagde document (rijbewijs, vergunning, paspoort) afgehaald kan worden. Door duidelijke communicatie naar de klant tijdens de aanvraag wordt dit voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korte afwikkelingstermijnen <p>De gemeente streeft naar een snelle afhandeling van (aan)vragen, zowel intern (communicatie centrale aanspreekpunt naar juiste afdeling) als extern (snelle afhandeling richting klanten)</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Klankbord ondernemers • Klankbord inwoners
Kostenindicatie	Beperkt
Tijdpad (looptijd)	2009

Doelstelling 8:

Uitbreiden van de rol van de ondernemersverenigingen zodat deze een actieve bijdrage kunnen leveren aan realisatie van de economische visie

Bijbehorende actiepunten:

- 8.1 Continueren structureel overleg tussen gemeente, lokale ondernemersverenigingen en OKH
- 8.2 Samenwerking intensiveren tussen OKH en lokale ondernemersverenigingen om een eenduidige mening te vormen en te uiten richting gemeente

Actiepunt 8.1	Continueren structureel overleg tussen gemeente, lokale ondernemersverenigingen en Ondernemers Kring Halderberge (OKH)
Korte omschrijving	<p>Binnen de gemeente Halderberge zijn er diverse ondernemersverenigingen actief. Deze ondernemersverenigingen hebben momenteel een goed contact met de gemeente. Ook in de komende beleidsperiode is het van belang dat het contact goed blijft en dat de lokale ondernemersverenigingen ieder afzonderlijk overleg hebben met de gemeente. Dit overleg zal ten minste twee maal per jaar plaats moeten vinden.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	Lokale ondernemersverenigingen
Kostenindicatie	n.v.t.
Tijdpad (looptijd)	Doorlopend

Actiepunt 8.2	Samenwerking intensiveren tussen Ondernemers Kring Halderberge (OKH) en lokale ondernemersverenigingen om een eenduidige mening te vormen en te uiten richting gemeente
Korte omschrijving	Alle ondernemersverenigingen hebben contact met de gemeente. Daarnaast is het wenselijk dat de ondernemersverenigingen gezamenlijk een mening hebben en gezamenlijk om de tafel zitten met de gemeente voor wat betreft onderwerpen die de gehele gemeente aangaan en niet de afzonderlijke kernen of ondernemersgroepen. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de lokale ondernemersverenigingen en de OKH de samenwerking intensiveren. De Kamer van Koophandel kan, bij indiening van een projectgebonden verzoek, organisatorische en facilitaire ondersteuning bieden bij de samenwerking. Bovendien zouden enkele vertegenwoordigers van alle ondernemersverenigingen tezamen om de tafel dienen te zitten met de gemeente. De voortgang van alle acties zoals benoemd in deze Economische visienota zou de agenda kunnen vormen voor dit gezamenlijke overleg.
Beoogd trekker	<ul style="list-style-type: none"> • Bijeenroepen van vertegenwoordigers van alle ondernemersverenigingen voor overleg: gemeente • Intensiveren samenwerking tussen ondernemersverenigingen: OKH
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Kamer van Koophandel, zij hebben veel ervaring met soortgelijke processen vanuit andere gemeenten • OKH • Ondernemersverenigingen
Kostenindicatie	Beperkt
Tijdpad (looptijd)	Organisatie: 2009

Subthema 8: Marketing en promotie

Lange termijn visie

Bedrijventerrein Borchwerf II is ontwikkeld door een consortium dat bestaat uit de gemeenten Roosendaal en Halderberge en Heijmans Infrastructuurontwikkeling en functioneert als een zelfstandig opererend orgaan. Voor het aantrekken van bedrijven van buitenaf en de daaraan gerelateerde positionering van de gemeente in de regio West-Brabant is samenwerking gezocht met NV REWIN.

Bij de uitgifte van het regionale bedrijventerrein Borchwerf II, waar veel bedrijven van buiten de gemeente of regio zitten, is de gemeente Halderberge actief gepromoot als prettige woongemeente.

Bij de marketing en promotie van Halderberge, zowel als woon-, werk- of toeristische gemeente, is een duidelijke keuze gemaakt voor een thematische promotie en marketing, in plaats van het promoten van de naamsbekendheid van de gemeente Halderberge. Ingezet wordt op promotie van losse kernen, evenementen, nieuwbouwprojecten, attracties, arrangementen, vacatures e.d.

Doelstelling 9:

De kernen in de gemeente Halderberge actief promoten op het gebied van wonen, werken en recreëren door een gerichte marketing en promotie.

Bijbehorende actiepunten:

- 9.1 Actualiseren en onderhouden website toeristisch Halderberge
- 9.2 Plaatsen van informatieborden 'Hartelijk Halderberge' langs de snelweg , op Borchwerf II en bij toegangswegen kernen
- 9.3 Actief promoten 'wonen, werken en recreëren' in Halderberge bij nieuwvestigers en nieuwe inwoners

Actiepunt 9.1	Actualiseren en onderhouden website toeristisch Halderberge
Korte omschrijving	De structuur van de website van de gemeente Halderberge dient te worden opgezet aan de hand van de drie thema's: wonen, werken, recreëren. Met één klik ben je als inwoner, ondernemer of recreant op de plek waar je moet zijn (zie actiepunt 7.2) . Op de toeristische website worden evenementen, activiteiten en arrangementen in de gemeente Halderberge gepromoot. Hier is tevens een evenementenkalender aan toegevoegd. Het thema 'werken' verwijst naar algemene informatie m.b.t. ondernemen in Halderberge, bedrijventerrein Borchwerf II en vacatures in de gemeente. Onder de kolom 'wonen' komt informatie over de nieuwbouwprojecten in de gemeente, informatie over makelaars etc. De site wordt onderhouden en aangevuld door één persoon binnen de gemeente.
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemersverenigingen kernen/ OKH • Brabants Bureau voor Toerisme (BBT) • Op te richten VVV • Ondernemers Toerisme en Recreatie
Kostenindicatie	€ 40.000 jaarlijks (gedeeld met actiepunt 7.2)
Tijdpad (looptijd)	2009 (Parallel aan website gemeente Halderberge)

Actiepunt 9.2	Plaatsen van welkomst- en informatieborden 'Hartelijk Halderberge' langs de snelweg, op Borchwerf II en bij toegangswegen kernen
Korte omschrijving	Naar een voorbeeld van de bekende bruine informatieborden langs de snelweg in Duitsland, kunnen in Halderberge ook toeristische informatieborden langs de snelweg, maar ook op bedrijventerrein Borchwerf II en bij de toegangswegen van de kernen worden geplaatst. Deze borden zijn uniform, eenduidig en brengen verdere bekendheid aan de slogan 'Hartelijk Halderberge' (zie actiepunt 5.2).
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Rijkswaterstaat • Provincie Noord-Brabant • Ondernemers Toerisme en Recreatie
Kostenindicatie	P.M.
Tijdpad (looptijd)	2009 – 2010

Actiepunt 9.3	Actief en gericht promoten 'wonen, werken en recreëren' in Halderberge bij nieuwvestigers en nieuwe inwoners
Korte omschrijving	<p>Nieuwvestigers op bedrijventerrein Borchwerf II en nieuwe inwoners van Halderberge moeten worden geïnformeerd over wat Halderberge nog meer heeft te bieden. Bedrijven die zich gaan vestigen op Borchwerf II en hiervoor een bouwvergunning hebben ontvangen, ontvangen automatisch van de gemeente een 'welkomspakket' met hierin informatie over de gemeente, welke in dezelfde vorm is gegoten als de website: wonen, werken en recreëren in Halderberge.</p> <p>In dit pakket zit tevens reclame voor arrangementen, vergaderzalen, activiteiten, evenementen, accommodaties etc. Ook nieuwe inwoners ontvangen dit informatiepakket;</p> <p>Door middel van dit informatiepakket worden de bedrijven en inwoners als het ware ingebed in de gemeente: ondernemers worden op de hoogte gebracht van wonen en recreëren in Halderberge, inwoners krijgen informatie over werken en recreëren in Halderberge.</p>
Beoogd trekker	Gemeente (bedrijfscontactfunctionaris)
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Marketing- / communicatiebureau • Bedrijfsleven • Makelaars
Kostenindicatie	<p>Voorbereiding: tijdsinvestering</p> <p>Promotie: drukkosten e.d.</p>
Tijdpad (looptijd)	2009 samenstelling 'pakket'

7. Actieprogramma: Een aantrekkelijke groene en vitale woongemeente

De lange termijn visie omschrijft het beeld vanuit de toekomst.
In de visie wordt vanuit de toekomst teruggekeken op de ontwikkelingen in de periode vanaf 2008.

De inspanningen om de economische dynamiek te vergroten en tegelijkertijd het groene karakter en het prettige leefklimaat van de gemeente te versterken hebben in de loop der jaren vruchten afgeworpen. Halderberge mag zich met recht een aantrekkelijke groene en vitale woongemeente noemen. Groen door actief landschapsbeheer binnen en buiten de bebouwde kom. Vitaal door de gerealiseerde groei van de werkgelegenheid. En een woongemeente omdat de aandacht niet alleen is uitgegaan naar economische groei, maar het leefklimaat altijd een belangrijk aandachtspunt is geweest in het gemeentelijk beleid.

Subthema 9: Ruim aanbod en kwalitatief goed onderwijs

Lange termijn visie

In aansluiting op het voorzieningenniveau is het aanbod van onderwijsinstellingen, dat wil zeggen basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs, ruim en van goede kwaliteit.

Halderberge heeft haar goede naam op het gebied van onderwijs weer nieuw leven ingeblazen. Mede dankzij ontwikkelingen als het groeiende inwoneraantal in het algemeen, de stagnerende ontgroening en het feit dat er voldoende aanbod van starterswoningen is, zijn meer jongeren in de gemeente gebleven om een vakopleiding te volgen op (V)MBO niveau. Door een pro-actieve houding van de onderwijsinstellingen en de gemeente is er een MBO opleiding toegevoegd aan het bestaande VBMO onderwijs, zodat er nu eindonderwijs gevolgd kan worden in Halderberge. Door structurele samenwerking tussen de gemeente, de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven in de gemeente, zijn de aangeboden opleidingen, de (maatschappelijke) stages en het werk nauw op elkaar afgestemd en aangesloten.

Door deze inspanningen zijn jongeren (scholieren, studenten) al in een vroeg stadium aan Halderberge gebonden en zijn ze in mindere mate weggetrokken naar omliggende regio's om daar onderwijs te volgen, een baan of woning te zoeken.

Doelstelling 10:

Versterken en uitbreiden van het onderwijsaanbod met ten minste een dependance van een beroepsopleiding in een sector als techniek, toerisme en recreatie, zorg en welzijn of detailhandel.

Bijbehorende actiepunten:

- 10.1 Samenwerking overheid (gemeente), onderwijs en ondernemers (3 o's)
 10.2 Uitbouw VMBO Halderberge met MBO kopopleidingen voor techniek en zorg
 10.3 Onderzoek inpassing toerisme en recreatie als VMBO gemengde opleiding
 10.4 Meer aandacht voor volwasseneneducatie voor met name ongeschoolden

Actiepunt 10.1	Samenwerking overheid (gemeente), onderwijs en ondernemers (3 o's)
Korte omschrijving	<p>Het is zeer belangrijk leerlingen in Halderberge te binden aan de regio, voordat ze opleidingen gaan volgen in bijvoorbeeld Bergen op Zoom, Roosendaal of Breda. Dit is mogelijk met de combinatie van twee dingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lintstages • Oprichting Technasium <p>Door het realiseren van lintstages voor het VMBO, waarbij leerlingen voor een bepaalde periode bijvoorbeeld 1 dag in de week werken bij een lokaal bedrijf, en de oprichting van het Technasium, waarbij havo/ vwo-leerlingen technische opdrachten uitwerken voor lokale bedrijven, zullen de leerlingen meer aan de gemeente worden gebonden. Daarnaast zal er meer inzicht worden verkregen in de behoefte van het bedrijfsleven in Halderberge.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Markland college • ROC West Brabant • Ondernemerskring Halderberge
Kostenindicatie	Tijdsinvestering
Tijdpad (looptijd)	2009 – 2010 (is in 2008 al in gang gezet)

Actiepunt 10.2	Uitbouw VMBO Halderberge met MBO kopopleidingen voor techniek en zorg
Korte omschrijving	<p>In de gemeente Halderberge kunnen op dit moment alleen VMBO-opleidingen worden gevolgd. Dit is geen eindonderwijs, waardoor de studenten zullen uitwijken naar andere gemeenten voor een certificaat. MBO is wel eindonderwijs. Wetgeving maakt het mogelijk dat MBO niveau 1 en 2 wordt aangeboden binnen de bestaande VMBO opleidingen.</p>
Beoogd trekker	Markland college en ROC West Brabant
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Halderberge
Kostenindicatie	Tijdsinvestering
Tijdpad (looptijd)	2009– 2010 (is in 2008 al in gang gezet)

Actiepunt 10.3	Onderzoek inpassing toerisme en recreatie als VMBO gemengde opleiding
Korte omschrijving	De vraag naar arbeidskrachten met een techniek- of zorgopleiding is groter dan het aanbod, wat het aantrekkelijk maakt om hiervoor opleidingen aan te bieden. Onderzocht moet worden hoe groot de behoefte is aan arbeidskrachten in de speerpuntsector Toerisme en Recreatie. Is deze er, dan kan de opleidingsrichting VMBO toerisme en recreatie wellicht worden ingepast als gemengde opleiding in Halderberge.
Beoogd trekker	Markland College
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Halderberge • Bedrijfsleven Halderberge • ROC West Brabant
Kostenindicatie	Kosten van het onderzoek blijven laag als stagiaire wordt ingezet
Tijdpad (looptijd)	2009-2011

Actiepunt 10.4	Meer aandacht voor volwasseneneducatie voor met name ongeschoolden
Korte omschrijving	Er is een groep werkzame personen in Halderberge die wegens laaggeletterdheid niet optimaal functioneert op het werk of in de maatschappij in het algemeen. Deze mensen kan een cursus worden aangeboden, een vakcursus of juist een creatieve cursus, welke wordt gecombineerd met een basisopleiding Nederlandse Taal. Deze cursussen kunnen worden gecombineerd met de maatschappelijke stage van leerlingen in Halderberge. VMBO leerlingen kunnen een creatieve cursus begeleiden (lassen, koken); havo/ vwo leerlingen kunnen een taalproject of ICT-cursus begeleiden.
Beoogd trekker	Markland College en ROC West Brabant
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Halderberge (Afdeling Samenleving) Rol van de gemeente: o.a. het aansporen de opleidingsinstanties voor het opzetten van de cursus, het vinden van de juiste cursisten en het genereren van geldstromen
Kostenindicatie	Tijdsinvestering van plus minus 160 – 200 uur (afhankelijk van omvang cursus) Hiervan kan de stagiair een deel op zich nemen.
Mogelijke financiële dekking	<ul style="list-style-type: none"> • Stagiair zou dit kunnen ondersteunen (i.s.m. gemeenteambtenaar), Verder zou bedrijfsleven waar deze mensen werken aangespoord moeten worden om een deel van de kosten op zich te nemen • Daadwerkelijke cursus financieren door PPS constructie waarbij scholen een deel betalen, de cursist, de gemeente en het bedrijfsleven waar de cursist werkt.
Tijdpad (looptijd)	2009-2012

Subthema 10: Aantrekkelijk wonen in Halderberge

Lange termijn visie

In het verleden waren jongeren geneigd in grote aantallen te vertrekken uit Halderberge naar omliggende (grotere) gemeenten. Aantrekkelijke en betaalbare (starters)woningen hebben jongeren werkzaam in of nabij Halderberge in de gemeente vastgehouden. Halderberge heeft hiermee een woonfunctie kunnen vervullen voor werknemers van de (nieuw gevestigde) bedrijven op Borchwerf II. De ontgroening heeft hiermee minder hard doorgezet dan rond 2008 werd verwacht. Bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken is rekening gehouden met het groene karakter van Halderberge. Het kaveloppervlak is net iets ruimer dan bij soortgelijke woningen in diverse andere West-Brabantse gemeenten en in elke nieuwe wijk is sprake van ruime boom-aanplanting en groenstroken.

Woningbouwprojecten in alle kernen van Halderberge, in het kader van 'Bouwen binnen strakke contouren', en economische ontwikkeling hebben er aan bijgedragen dat het inwoneraantal in alle kernen licht is toegenomen, met name in Bosschenhoofd. In Stampersgat zijn, mede dankzij verduurzaming van de suikerfabriek van SuikerUnie, woningen bijgebouwd, zodat ook daar het inwoneraantal op peil is gebleven. Oudenbosch, Hoeven en Oud-Gastel hebben eveneens een lichte groei gekend door enerzijds natuurlijke aanwas en anderzijds door werknemers van nieuwe bedrijvigheid op Borchwerf II en werknemers uit de regio.

In de kleinere kernen Bosschenhoofd en Stampersgat heeft de gemeente er alles aangedaan om tegemoet te kunnen komen aan de wens om dagelijkse boodschappen in de directe omgeving te kunnen doen. De drie andere kernen Oudenbosch, Hoeven en Oud-Gastel hebben horeca en detailhandel op niveau kunnen houden door de lichte toename van inwonersaantal in het algemeen en een toename van het aantal recreanten in het bijzonder.

Doelstelling 11:

Uitbreiding van het woningaanbod in alle kernen met starterswoningen en een beperkte uitbreiding van het aantal woningen in het midden en hoger segment.

Bijbehorende actiepunten:

- 11.1 Ontwikkelen starterswoningen
- 11.2 Ontwikkelen seniorenwoningen ter bevordering van de doorstroom
- 11.3 Doelgroepgerichte promotie van Halderberge als aantrekkelijke woongemeente

Actiepunt 11.1	Ontwikkelen starterswoningen
Korte omschrijving	Halderberge is onderhevig aan ontgroening: jongeren trekken weg uit de gemeente om elders te gaan wonen; ook als ze wel in de regio werken. Eén van de manieren om jongeren (starters op de woningmarkt) vast te houden in de gemeente is het aanbod van betaalbare starterswoningen uit te breiden in Halderberge. Woningcorporatie Bernardus Wonen heeft prestatieafspraken gemaakt met de gemeente; onderzocht wordt hoeveel en in welke kernen er gebouwd zou moeten worden.
Beoogd trekker	Gemeente Halderberge
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Woningcorporaties (Bernardus Wonen, Zorg en Wonen) • Projectontwikkelaars • Provincie Noord-Brabant
Kostenindicatie	Onderzoek is geregeld d.m.v. prestatieafspraken tussen de gemeente en woningcorporatie Bernardus Wonen. Budget startersregelingen is gerealiseerd (€ 375.000).
Tijdpad (looptijd)	2009-2012 Het loopt al, beleid wordt eind 2008 door gemeenteraad vastgesteld.

Actiepunt 11.2	Ontwikkelen seniorenwoningen ter bevordering van de doorstroom
Korte omschrijving	De senioreninwoners van Halderberge stromen op dit moment niet goed door naar andere woningen in de gemeente. Door het realiseren van de juiste seniorenwoningen in de gemeente Halderberge zal de doorstroming worden bevorderd. De woningen die vrijkomen kunnen worden bewoond door starters op de woningmarkt. Om deze woningen te realiseren zal eerst de woningbehoefte van senioren in beeld gebracht moeten worden.
Beoogd trekker	Gemeente Halderberge
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Woningcorporaties • Zorgaanbieders
Kostenindicatie	Woningbehoefte onderzoek: EUR 30.000,- Realiseren seniorenwoningen: afhankelijk van uitvoering
Tijdpad (looptijd)	2009-2012

Actiepunt 11.3	Doelgroepgerichte promotie van Halderberge als aantrekkelijke woongemeente
Korte omschrijving	<p>Om jongeren binnen de gemeente Halderberge te houden worden er starterswoningen gebouwd en wordt het onderwijsaanbod in Halderberge versterkt en uitgebreid. Parallel hieraan zal er ook gerichte promotie dienen plaats te vinden om jongeren te 'verleiden' in de gemeente te blijven wonen.</p> <p>Daarnaast vormen de nieuwe bedrijven die zich vestigen op bedrijventerrein Borchwerf II een grote kans voor de gemeente Halderberge. Door middel van gerichte promotie van Halderberge als aantrekkelijke woongemeente bij de ondernemers en werknemers van nieuwe bedrijven op Borchwerf II, wordt deze kans goed benut. Ook hier is het zeer relevant doelgroepgericht te werk te gaan: de promotie van woningen voor managers zal bijvoorbeeld verschillen van de promotie van woningen voor andere medewerkers.</p> <p>Voor de wijze van promotie kan aansluiting worden gezocht bij actiepunt 9.3: 'Actief promoten 'wonen, werken en recreëren' in Halderberge bij nieuwvestigers en nieuwe inwoners'.</p>
Beoogd trekker	Gemeente Halderberge
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Woningcorporaties • Projectontwikkelaars • Marketing-/ communicatiebureau
Kostenindicatie	Beperkt
Tijdpad (looptijd)	2009 Voorbereiding - Doorlopend proces

Subthema 11: Landschapsbeheer en landschapsontwikkeling

Lange termijn visie

Om er voor te zorgen dat de economische groei niet ten koste ging van het aantrekkelijk groene karakter van Halderberge, heeft de gemeente actief ingezet op landschapsbeheer en landschapsontwikkeling. De gemeente heeft dit gedaan zowel in de kernen als in het buitengebied. De landschaps- en natuurbeleving van de inwoners van Halderberge en recreanten uit de regio is hierdoor nog meer in positieve zin toegenomen.

In de kernen is bij de aanleg van nieuwe woonwijken gezorgd voor voldoende groenvoorzieningen. In het buitengebied heeft de gemeente actief ingegrepen in het landschap door onder andere de aanleg van houtwallen en het stellen van eisen rondom de inpassing van bedrijvigheid. De gemeente Halderberge heeft door het opstellen van criteria in het bestemmingsplan ten aanzien van architectuur en inpassing in het landschap, er voor gezorgd dat de impact op het landschap in het buitengebied zoveel mogelijk beperkt is.

De initiatiefgroep Groen en Duurzaam Halderberge, opgericht in 2008, heeft gedijnd in de gemeente Halderberge. De commissie houdt zich bezig met duurzame projecten op het gebied van economie, ecologie en samenleving zowel binnen als buiten de kernen. Enerzijds wordt het beleid en de uitvoeringsplannen van het college op het gebied van Groen en Duurzaamheid bekend gemaakt via de initiatiefgroep, anderzijds stimuleert het de uitwisseling van informatie tussen inwoners en gemeente over deze onderwerpen.

Tenslotte heeft de gemeente Halderberge haar inwoners en bedrijfsleven betrokken bij het onderhoud van het landschap door hen de mogelijkheid te geven om financieel te participeren in het beheer en onderhoud van landschapselementen. In ruil voor een private bijdrage voor onderhoud kan de gemeente de participanten de garantie bieden dat deze gebieden groen blijven en kunnen de waardevolle landschapselementen beheerd en beschermd worden.

Doelstelling 12:

Het versterken van het groene karakter binnen en buiten de bebouwde kom van Halderberge door actief landschapsbeheer en landschapsontwikkeling.

Bijbehorend actiepoint:

- 12.1 Particulieren de mogelijkheid bieden om een stuk natuurgebied te adopteren/ financieren in ruil voor het vastleggen in het bestemmingsplan voor een bepaalde periode

Actiepunt 12.1	Particulieren de mogelijkheid bieden om een stuk natuurgebied te adopteren/ financieren in ruil voor het vastleggen in het bestemmingsplan voor een bepaalde periode
Korte omschrijving	<p>Vanuit de Provincie Brabant wordt Particulier Natuurbeheer gestimuleerd. De gemeente heeft hierin een belangrijke functie: niet alleen wegens het bestemmingsplan en de vergunningen, ook bij het stimuleren van burgerparticipatie en om de betrokkenheid van mensen bij hun eigen omgeving te stimuleren.</p> <p>Particulier natuurbeheer speelt niet alleen een belangrijke rol in de natuur-, landschaps- en recreatieve kwaliteiten van het gemeentelijk buitengebied; ook kan particulier natuurbeheer waardevol zijn voor een vitaal en leefbaar platteland doordat particulieren (inwoners) er direct bij zijn betrokken en het sommige ondernemers de mogelijkheid biedt de bedrijfsvoering rond te krijgen.</p>
Beoogd trekker	Gemeente
Partner(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Initiatiefgroep Groen en Duurzaam Halderberge • Provincie Brabant
Kostenindicatie	<p>Vorbereiding: tijdsinvestering</p> <p>Kosten beperkte aanpassing bestemmingsplan: EUR 10.000,-.</p>
Mogelijke financiële dekking	Hiervoor zijn subsidiemogelijkheden provincie Brabant
Tijdspad (looptijd)	Invoering 2010

8. Organisatorisch kader

Gaandeweg het proces rondom dit actieprogramma is een aantal aspecten naar voren gekomen die van invloed zijn op het welslagen van het economische beleid. Het gaat over de volgende punten.

Actieprogramma vraagt om capaciteit bij gemeente en georganiseerd bedrijfsleven

Voorliggend actieplan is de economische agenda voor de gemeente én het georganiseerd bedrijfsleven. Realisatie van de genoemde acties vraagt niet alleen om inspanningen van de gemeenten, dit vereist inzet, aandacht en zakelijkheid bij alle betrokkenen. In het actieprogramma is gezocht naar een evenwichtige en reële rolverdeling tussen gemeente en betrokkenen. De bedrijfscontactfunctionaris is het eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en zal een belangrijke rol vervullen bij de uitvoering van de genoemde acties. Voldoende capaciteit is dan ook noodzakelijk om de acties in de komende jaren te kunnen realiseren.

Financiële middelen mogen niet vergeten worden

Het actieplan vraagt niet alleen om capaciteit, maar tevens om de financiële middelen. In dit hoofdstuk is het actieplan uitgewerkt voor de komende drie tot vier jaar. Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van de acties in de tijd. Op basis hiervan kan er jaarlijks een inschatting gemaakt worden van de benodigde financiën. Voor het eerste jaar kan er wellicht volstaan worden met een voorlopig budget, aangezien meerdere acties vragen om een nadere uitwerking. In de volgende jaren kan er een jaarplan worden opgesteld en kunnen de budgetten hieraan gekoppeld worden.

Jaarlijkse monitoring gewenst

Gemeente en andere betrokken partijen zullen in de komende jaren nauw gaan samenwerken om de acties zoals benoemd in voorliggend document op te pakken en uit te voeren. Door het voorliggende actieplan en de voortgang van de verschillende actiepunten enkele malen per jaar met elkaar te bespreken en te evalueren wordt duidelijk wat verschillende partijen van elkaar mogen en kunnen verwachten.

9. Actieprogramma 2009-2012

Het schema op de volgende pagina geeft een overzicht van de acties die in de komende vier jaar uitgevoerd dienen te worden. Enkele acties zijn reeds in 2008 in gang gezet.

De voortgang van het actieprogramma zou elk jaar geëvalueerd, bijgesteld en zo mogelijk verder aangevuld kunnen worden. Halverwege de beleidsperiode, in 2010, dient het beleidsplan en actieprogramma uitgebreid geëvalueerd te worden. Beoordeeld wordt of de actiepunten zijn uitgevoerd zoals in het programma is vastgelegd en welke resultaten dit heeft opgeleverd.

Om de voortgang van het actieprogramma te bewaken wordt voorgesteld dit jaarlijks te evalueren. Voorgesteld wordt om de tussentijdse evaluatie van het actieprogramma gelijk te schakelen met de begrotingscyclus binnen de gemeente.

Thema	Nr.	Actiepunt	2009		2010		2011		2012	
			Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.
Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid	1.1	Uitzetten van een zoekgebied voor nieuwe bedrijventerrein(en) binnen de gemeente Halderberge	Tijdsinvestering/ uitbesteding 15.000,-							
	1.2	Mogelijkheden verplaatsen grotere / milieuhinderlijke bedrijven naar Borchwerf II blijven monitoren	Tijds- investering	Doorlopend						
	2.1	Opstellen van een lijst met mogelijke bedrijfsactiviteiten buitengebied	Tijds- investering (afstemmen bestemmingsplan buitengebied)							
	3.1	Centraal ondernemersaanspreekpunt binnen de gemeente Halderberge	Tijds- investering	Continueren						
	3.2	Organiseren van startersdagen en pré-startersdagen		Vorbereiding: tijds- investering	Kosten per startersdag: 5.000,-					
	3.3	Ontwikkelen van een bedrijfsverzamelgebouw voor starters		Locatieonderzoek: tijds- investering			Ontw. bedrijfsverzamelgebouw: P.M.			

Thema	Nr.	Actiepunt	2009		2010		2011		2012	
			Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.
De kracht van Halderberge benutten en versterken	4.1	Aanpassen bestemmingsplan bedrijventerrein Bosschendijk en Industrieweg I om daarmee op termijn revitalisering van het terrein toch mogelijk te maken			Kosten: bij uitbesteding 30.000,-					
	5.1	Het aanbrengen van verbindinglijnen tussen de diverse attracties en bezienswaardigheden binnen de gemeente Halderberge	Kosten verhaallijnen: 15.000,-							
	5.2	Zichtbaar maken van het complete aanbod van toerisme en recreatie op verschillende punten binnen de gemeente		Kosten: afhankelijk van wijze van uitvoering						
	5.3	(opwaarderen) en invullen van openbare ruimte en openbaar groen					Kosten: P.M.			
	6.1	Input leveren aan, denkrichting veranderen over en aandacht vragen voor de agrarische sector gedurende het proces rondom het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied	Tijdsinvestering, traject loopt parallel aan bestemmingsplan buitengebied 							

Thema	Nr.	Actiepunt	2009		2010		2011		2012	
			Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.
Samen werken aan economische groei	7.1	Intakeproces gemeente verbeteren: wat is de vraag achter de vraag?	Tijds- investering							
	7.2	Voorlichting gemeente verbeteren: informatie op de juiste plek	€ 40.000 jaarlijks (gedeeld met actiepunt 9.1)		Onderhoud website: continueren					
	7.3	Communicatie gemeente verbeteren: duidelijkheid richting ondernemer	Kosten: beperkt							
	8.1	Continueren structureel overleg tussen gemeente, lokale ondernemersverenigingen en OKH			Kosten: nvt Doorlopend					
	8.2	Samenwerking intensiveren tussen OKH en lokale ondernemersverenigingen om een eenduidige mening te vormen en te uiten richting gemeente	Organisatie: tijdsinvestering		Continueren					
	9.1	Actualiseren en onderhouden website toeristisch Halderberge	€ 40.000 jaarlijks (gedeeld met actiepunt 7.2)		Onderhoud website: continueren					
	9.2	Plaatsen van informatieborden 'Hartelijk Halderberge' langs de snelweg en bij toegangswegen kernen	Kosten: P.M.							
	9.3	Actief promoten 'wonen, werken en recreëren' in Halderberge bij nieuwvestigigers en nieuwe inwoners	Vorbereiding: tijds investering	Kosten: beperkt (drukkosten e.d.)		Promotie: doorlopend				

Thema	Nr.	Actiepunt	2009		2010		2011		2012	
			Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.	Jan. – Juli	Aug. – Dec.
Een aantrekkelijke groene en vitale woongemeente	10.1	Samenwerking overheid (gemeente), onderwijs en ondernemers (3 o's)	Tijds- investering							
	10.2	Uitbouw VMBO Halderberge met MBO kopopleidingen voor techniek en zorg	Tijds- investering							
	10.3	Onderzoek inpassing toerisme en recreatie als VMBO gemengde opleiding			Onderzoek: stagiaire		Realisatie: P.M. →			
	10.4	Meer aandacht voor volwasseneneducatie	Vorbereiding: tijdsinvestering		Doorlopend →					
	11.1	Ontwikkelen starterswoningen	Kosten: budget gerealiseerd Doorlopend →							
	11.2	Ontwikkelen seniorenwoningen ter bevordering van de doorstroom	Behoeft onderzoek: 30.000,-		Realisatie: P.M. →					
	11.3	Doelgroepgerichte promotie van Halderberge als aantrekkelijke woongemeente	Vorbereiding: tijds investering	Kosten: beperkt	Promotie: doorlopend →					
	12.1	Particulieren de mogelijkheid bieden om een stuk natuurgebied te adopteren/ financieren in ruil voor het vastleggen in het bestemmingsplan voor een bepaalde periode		Vorbereiding: tijdsinvestering	Invoering: wijzigen bestem- mingsplan 10.000,-					
Monitoring en evaluatie			Evaluatie		Evaluatie		Evaluatie		Evaluatie	

Bijlagen

SWOT-analyse

De SWOT-analyse vat enerzijds de sterkten en zwakten van de gemeente Halderberge samen en anderzijds de kansen en bedreigingen die zich (naar verwachting) voordoen. In bijgevoegd SWOT-schema zijn punten opgenomen die herkenbaar zijn voor de gemeente als geheel.

Toelichting SWOT

In dit document wordt de SWOT gebruikt als methode om kort en krachtig een beeld te vormen van de gemeente Halderberge. SWOT is een afkorting uit het Engels en staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats. Het betreft dus het in beeld brengen van Sterktes, Zwakten, Kansen en Bedreigingen.

De SWOT is opgesteld om een beeld te krijgen van de huidige economische situatie en van de economische toekomstperspectieven. Sterktes en Zwakten hebben betrekking op de huidige situatie, Kansen en Bedreigingen sluiten aan op de toekomstverwachtingen. De SWOT analyse heeft dus geen betrekking op het functioneren van een organisatie zoals vaak het geval is, het accent is nadrukkelijk gelegd op de bedrijfsomgeving.

Sterkten	Zwakten
<i>Economische structuur en dynamiek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Sterke landbouwsector; • Sterk vertegenwoordigde detailhandelssector; • Toename vestigingen sinds 2003; • Stijging starters in 2005. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beperkte werkgelegenheidsfunctie; • Achterblijvende werkgelegenheidsontwikkeling in periode 2003 – 2007.
<i>Arbeidsmarkt en onderwijs</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Lage, dalende werkloosheid; • Stijgende arbeidsparticipatie; • Hoog inkomen per huishouden t.o.v. West-Brabant; • Veel werkgelegenheid in de regio (Roosendaal + Etten-leur). 	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemend bevolkingaantal sinds 2003; • Negatief pendelsaldo; • Relatief laag opgeleide beroepsbevolking.
<i>Ruimte voor bedrijvigheid</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Halderberge heeft grootste aanbod direct uitgeefbaar bedrijventerrein van West-Brabant. 	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse kleine bedrijventerreinen zijn verouderd en/of onaantrekkelijk; • Buitengebied 'op slot'.
<i>Wonen / Toerisme en recreatie</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Aantrekkelijke woongemeente; • Mede vanwege grote hoeveelheid groen en toeristisch recreatieve attracties; • Bouwen binnen strakke contouren; • Startersprojecten woningbouw; • Uitgebreid toeristisch- recreatief aanbod en goed organiserend vermogen (festivals). 	<ul style="list-style-type: none"> • Versnipperd toeristisch aanbod; • Naamsbekendheid Halderberge.
<i>Infrastructuur en ligging</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Strategische ligging tussen Antwerpen, Rotterdam en Breda / Moerdijk; ook wel Gouden Delta genoemd; • Redelijke bereikbaarheid wegverkeer en OV (treinstation); • Aanwezigheid van vliegveld Seppe; • Aanwezigheid van recreatie-/pleziervaart havens. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vertraging omtrent rondweg; • Vrachtwagenverbod verslechtert bereikbaarheid van bedrijven; • Beperkte frequentie openbaar vervoer tussen kernen.
<i>Organisatie en bestuur</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Frequent en gestructureerd overleg tussen gemeente en bedrijfsleven / corporaties. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan samenhangend RO beleid; • Verouderde bestemmingsplannen.

Kansen	Bedreigingen
<i>Economische structuur en dynamiek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Benutten van mogelijkheden verbrede landbouw; • Ontwikkelen van cluster van bedrijven rondom glastuinbouw; • AFC + glastuinbouw in Dinteloord; • Borchwerf II biedt mogelijkheid tot aantrekken hoogwaardige bedrijvigheid; • Onderscheiden van andere Brabantse regio's door het aantrekken van kleine/middelgrote ondernemingen (m.n. industrie en zakelijke dienstverlening); • Aansluiting zoeken bij Maintanance West-Brabant; • Sterke stijging starters sinds 2005; • Voornemen van college om mogelijkheid aan huis gebonden beroepen op te nemen in bestemmingsplannen; • Detailhandelsvisie wordt opgesteld: <ul style="list-style-type: none"> – Groei aantal toeristen biedt kansen voor groei detailhandel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koopkrachtafvloeiing naar omliggende gemeenten, m.n. Roosendaal en Etten-leur; • Afname voorzieningenniveau door krimpende bevolking, met name Bosschenhoofd en Stampersgat.
<i>Arbeidsmarkt en onderwijs</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Veel opleidingsinstituten - Meegroeien aanbod VMBO/MBO opleidingen met economische ontwikkeling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sterke ontgroening en vergrijzing tot 2020; • Openstaande vacatures; • Moeilijk invulbare vacatures; • Samenhang met groei aantal arbeidsplaatsen op Borchwerf II.
<i>Ruimte voor bedrijvigheid</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Aantrekken nieuwe bedrijvigheid + werkgelegenheid door verdere uitgifte Borchwerf II; • Creëren en/of behouden van bedrijventerreinen in kernen naast beschikbare ruimte op Borchwerf II; • VAB's buitengebied kans voor ontwikkeling niet-agrarische bedrijven (categorie I t/m III) en vitalisering buitengebied; • Nieuw Bestemmingsplan Buitengebied. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitbreidingsproblemen bestaande bedrijven in kernen; • Transformatie bedrijventerreinen/bedrijfskavels in kernen naar woningbouw: <ul style="list-style-type: none"> – Onderzoek naar mogelijkheden om bedrijventerrein Bosschendijk en Industrieweg om te zetten naar woningbouw.
<i>Wonen / Toerisme en recreatie</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe bedrijvigheid Borchwerf II positief effect op woonfunctie kernen; • Voldoende aanbod woningen is voorwaarde; • Verdere ontwikkeling horeca en recreatie: <ul style="list-style-type: none"> – Marketingplan Toerisme en Recreatie; – Regionale samenwerking bijvoorbeeld met Brabants Bureau voor Toerisme (BBT). 	<ul style="list-style-type: none"> • Starters kijken uit naar omringende gemeenten voor wonen; • Onvoldoende starterwoningen gepland; • Onvoldoende geschikte mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting (seizoensarbeiders); • Weinig nieuwe aanwas in kleine kernen.

Kansen	Bedreigingen
<i>Infrastructuur en ligging</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Aansluiting op hoofdwegennet d.m.v. rondweg noodzakelijk vanwege vrachtverkeer door kernen;• Rondweg biedt mogelijkheid om in de toekomst nieuwe economische gebieden adequaat te ontsluiten.	<ul style="list-style-type: none">• Toename bedrijvigheid leidt tot extra behoefte aan bijbehorende infrastructuur (aan/afvoer vrachtwagens).
<i>Organisatie en bestuur</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Proactief, daadkrachtig en faciliterend economisch beleid en gemeentelijke organisatie;• Regionale samenwerking West-Brabantse gemeenten.	

Deelnemers thema - ateliers

	Ontwikkelingsruimte Buitengebied 11 juni 2008	Versterken bedrijvigheid 16 juni 2008	Wonen en leefomgeving 18 juni 2008	Organisatie economie 24 juni 2008
1.	Dhr. Hack - lid ondernemerspanel ZLTO	Dhr. Rijdsdijk - lid ondernemerspanel Oudenbosch	Dhr. Hack - lid ondernemerspanel ZLTO	Dhr. Rijdsdijk - lid ondernemerspanel Oudenbosch
2.	Dhr. Schrauwen – ZLTO Halderberge	Dhr. Vd. Ven - lid ondernemerspanel Hoeven	Dhr. Karremans - lid inwonerspanel	Dhr. Koevoets - lid ondernemerspanel Bosschenhoofd
3.	Dhr. Douma - lid ondernemerspanel Kon Horeca Nederland	Dhr. Renner – lid inwonerspanel	Dhr. Tromp - Markland college	Dhr. Hack - lid ondernemerspanel ZLTO
4.	Wethouder Huijpen - gemeente Halderberge	Dhr. J. van den Eijden – Ondernemingskring Halderberge	Dhr. G. Steenbakkers - Markland college	Dhr. R. Bouwmeester – Ondernemingskring Halderberge
5.	Mevr. A. van Opdurp - gemeente Halderberge	Dhr. M. Bakker - REWIN	Mevr. A. Hart- Bernardus Wonen	Dhr. Douma - lid ondernemerspanel Kon Horeca Nederland
6.	Dhr. A. Rommers - gemeente Halderberge	Dhr. T. Paffen – KvK	Mevr. A. van Opdurp – gemeente Halderberge	Dhr. M. Bakker - REWIN
7.	Dhr. Daas - raadslid - lid begeleidingscommissie	Dhr. P. Breuers - Hoofdbedrijfsschap Detailhandel	Wethouder Huijpen - gemeente Halderberge	Wethouder Huijpen - gemeente Halderberge
8.	Mevr. J. Besters - gemeente Halderberge	Wethouder Huijpen - gemeente Halderberge	Wethouder Paantjens - gemeente Halderberge	Dhr. F. Warrens – gemeente Halderberge
9.		Wethouder Van Hoek – gemeente Halderberge	Dhr. R. Spijker- gemeente Halderberge	Dhr. H. Klaucke - gemeente Halderberge
10.		Dhr. P. van Ostaden- Park Bosbad Hoeven	Dhr. Bakker- gemeente Halderberge	Dhr. Daas - raadslid - lid begeleidingscommissie
11.		Dhr. W. van Haperen - gemeente Halderberge	Dhr. Daas - raadslid - lid begeleidingscommissie	Mevr. J. Besters - gemeente Halderberge
12.		Dhr. Daas - raadslid - lid begeleidingscommissie	Mevr. J. Besters - gemeente Halderberge	
13.		Mevr. J. Besters - gemeente Halderberge		

Literatuurlijst

- Brabants Bureau voor Toerisme en de vijf Brabantse regio's (december 2007), Economische betekenis toerisme & vrije tijd van de vijf Brabantse regio's;
- De West-Brabantse Vergadering, Bestuursopdracht Economie, uitwerking sociaal – economische opgave voor West-Brabant;
- Gemeente Halderberge, Samen aan het werk, Collegeprogramma 2006 – 2010;
- Gemeente Halderberge (20 februari 2008), toeristisch - recreatief marketingplan Halderberge 2008 – 2013;
- Gemeente Halderberge/ Croonen Adviseurs, Gebiedsvisie voor bebouwingsconcentraties Halderberge, 2008;
- Initiatiefgroep Groen en Duurzaam Halderberge (14 mei 2008), voortgangsrapportage;
- Kamer van Koophandel / SES West Brabant (1 december 2005), Koopstromenonderzoek West-Brabant;
- Kamer van Koophandel / SES West Brabant, (oktober 2006) Sociaal – economisch profiel gemeente Halderberge;
- Programma commissie Zuidwest Nederland (juni 2006), Pieken in de Delta Zuidwest Nederland;
- Provincie Noord-Brabant (20 juli 2004), Beleidsnota Buitengebied in Ontwikkeling;
- Provincie Noord-Brabant (21 december 2004), Uitwerkingsplan Streekplan Steenbergen en Halderberge;
- Rekenkamer West-Brabant (7 april 2008), Onderzoek bedrijventerreinen gemeente Halderberge;
- rpA West Brabant e.a. (6 maart 2008), Regionaal Programma Arbeidsmarktbeleid West-Brabant 2008 – 2011;
- SES West Brabant (januari 2007), Arbeidsmarkt West Brabant 2007 – 2010;
- SES West Brabant, Bedrijventerreinrapportage West Brabant 2007;
- Strategische agenda West Brabant 2008-2011;
- Vestigingenregister Noord Brabant – LISA t.b.v. actuele gegevens werkgelegenheid en vestigingen.